

UCHWAŁA Nr...../2008

RADY MINISTRÓW

z dnia.....2008 r.

**w sprawie przyjęcia Krajowych programów zwalczania niektórych serotypów
Salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus Gallus*), stadach
niosek gatunku kura (*Gallus Gallus*) oraz w stadach brojlerów gatunku kura
(*Gallus Gallus*) na rok 2009**

Na podst. art. 57 a ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. nr 69, poz. 625, z późn. zm.¹) zarządza się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się krajowe programy zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach:

- 1) hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*), który jest określony w załączniku nr 1 do uchwały
- 2) niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), który jest określony w załączniku nr 2 do uchwały
- 3) brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), który jest określony w załączniku nr 3 do uchwały

§ 1 Programy, o których mowa w § 1 będą realizowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2009 r.

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

PREZES RADY MINISTRÓW

¹Zmiana wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2005 r. Nr 23, poz. 188 i Nr 33, poz. 289 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127, Nr 144, poz. 1045 i Nr 249, poz. 1830 oraz z 2007 r. Nr 133, poz. 920.

„Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)” na rok 2009

1. Identyfikacja programu

Państwo Członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Salmonellozy odzwierzęce

Rok wdrożenia: 2009

Kontakt: Aleksandra Olbrycht tel:+48 22 623 13 56

e-mail: aleksandra.olbrycht@wetgiw.gov.pl

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób.

Według „Meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach w Polsce w 2007 r.” opracowywanych przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie w 2007 r. w Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrowano 11565 zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*, co stanowi ok. 65% zatruc pokarmowych wywołanych przez bakterie. W porównaniu z ubiegłymi latami można zaobserwować trend spadkowy, jeśli chodzi o liczbę zakażeń jelitowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*, w 2006 r. - 13214, a w 2005 r. – 15821 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez *Salmonellę*.

Do zakażeń u ludzi najczęściej dochodzi poprzez spożywanie skażonej żywności, tj. mięsa i przetworów mięsnych, głównie drobiowych, jaj i produktów jajecznych.

Serotypy pałeczek *Salmonella* najczęściej wykrywane u ludzi w Rzeczypospolitej Polskiej (na podstawie danych Zakładu Bakteriologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie z 2006 r.):

- 1) S. Enteritidis D – 77,6 %;

- 2) *S. Typhimurium* B – 6,73 %;
- 3) *S. Hadar* C2 – 3,9%;
- 4) *S. Infantis* C1 - 2,83 %;
- 5) *S. Virchow* C1 - 2,48 %.

S. Enteritidis, w odróżnieniu od innych serotypów, posiada zdolność zakażenia jajników, co powoduje przedostawanie się bakterii do jaj, podczas gdy inne serotypy zwykle pozostają w kale i zanieczyszczają powierzchnie skorupki jaj. *S. Enteritidis* w zakażonych stadach hodowlanych, za pośrednictwem jaj, zakaża pisklęta, a te po osiągnięciu dojrzałości i rozpoczęciu nieśności - jaja i produkty jajeczne. Zatem w przypadku *S. Enteritidis* obserwowane jest zarówno pionowe, jak i poziome szerzenie się zakażeń pałeczkami *Salmonella* w stadach drobiu. W przypadku zakażeń poziomych można mówić o drodze bezpośredniej (z osobnika na osobnika) i pośredniej (ze środowiska). szerzenia się zakażenia.

W Rzeczypospolitej Polskiej stada hodowlane i rzeźne drobiu oraz stada towarowe monitorowano w kierunku gatunkowo specyficznych i niespecyficznych *Salmonelli* od lipca 1999 r., zgodnie z instrukcjami Głównego Lekarza Weterynarii opracowanymi na podstawie dyrektywy Rady 92/117/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. dotyczącej środków ochrony przed określonymi chorobami odzwierzęcymi i odzwierzęcymi czynnikami chorobotwórczymi u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego, w celu zapobieżenia zakażeniom i zatruciom przenoszonym przez żywność (Dz. Urz. WE L 62 z 15.3.1993, str. 38, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 14, str. 40, z późn. zm.):

- 1) IW.z. II D/Sal-1/99;
- 2) IW.z. II D/Sal-2/99;
- 3) IW.z. II D/Sal-3/99.

Badania kontrolne prowadzono na koszt właścicieli stad. Stada zakażone lub podejrzane o zakażenie podlegały ubojowi zgodnie z zasadami określonymi w dyrektywie Rady 71/118/EWG z dnia 15 lutego 1971 r. w sprawie problemów zdrowotnych wpływających na handel świeżym mięsem drobiowym (Dz. Urz. WE L 55 z 8.3.1971, str. 23 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 1, str. 209, z późn. zm.).

W 2007 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęła się realizacja „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach

hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)". W pierwszym roku realizacji programu, w wyniku otrzymania dodatnich wyników badań w kierunku serotypów *Salmonelli* objętych programem, zlikwidowano w sumie 44 stada hodowlane, w tym 30 stad dorosłych. Zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 (Dz. U. UE L 170 z 1.7.2005, str. 12, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1003/2005”, celem wspólnotowym jest ograniczenie występowania 5 określonych serotypów *Salmonelli* w dorosłych stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus*. Wartość procentowa dorosłych stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) w okresie nieśności, liczących przynajmniej 250 ptaków, z wynikiem dodatnim, o której mowa w powołanym przepisie rozporządzenia, wyniosła 3,1%.

3. Opis programu

Stosownie do art. 5 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 2160/2003 z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. U. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu wspólnotowego.

Jak już wspomniano, cel wspólnotowy został wyznaczony w rozporządzeniu nr 1003/2005. Rozporządzenie to wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów pałeczek *Salmonella*:

- 1) S. Enteritidis;
- 2) S. Hadar;
- 3) S. Infantis;
- 4) S. Typhimurium;
- 5) S. Virchow.

Cel wspólnotowy został określony dla dorosłych stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) liczących przynajmniej 250 ptaków.

Cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) w przypadku ograniczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej dorosłych stad z dodatnim wynikiem badań do 1 % lub mniej. Cel ten powinien zostać osiągnięty do dnia 31 grudnia 2009 r.

Niniejszy program będzie realizowany jako część 3-letniego „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2007- 2009.

Realizacja badań kontrolnych stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) wynikająca ze wspomnianego programu 3-letniego oraz stosowanie środków przewidzianych w przypadku potwierdzenia dodatnich wyników badań, rozpoczęło się w 2007 roku. Rok 2009 będzie ostatnim, w którym na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie realizowany obowiązkowy program zwalczania *Salmonelli*, zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 2160/2003 oraz w rozporządzeniu nr 1003/2005.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625 z późn. zm.), określone salmonelozы drobiu, w tym wywoływane przez *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium* są zaliczane do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji. Na podstawie art. 57a tej ustawy, opracowany przez Głównego Lekarza Weterynarii „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*)”, po przyjęciu w drodze uchwały przez Radę Ministrów, zatwierdza Komisja Europejska. Rada Ministrów wprowadza w drodze rozporządzenia zatwierdzonej przez Komisję Europejską program, którego realizację nadzoruje Główny Lekarz Weterynarii.

Program będzie realizowany na terytorium całego państwa. Środki budżetowe będą przeznaczone na finansowanie badań kontrolnych, odszkodowania za likwidowane stada, obróbkę ciepłą paszy. Przewiduje się, że w 2009 r. poziom zakażeń pałeczkami *Salmonella* stad hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) osiągnie poziom bliski celowi wspólnotowemu, jednak nie wyższy niż 1%.

Diagnostyka i metody badań diagnostycznych

W systemie diagnostyki laboratoryjnej działa 16 Zakładów Higieny Weterynaryjnej (ZHW), po jednym w każdym województwie. Są to laboratoria państwowe, działające w oparciu o uregulowania ustawowe. ZHW stanowią jednostki organizacyjne, podlegających wojewodom, wojewódzkich inspektoratów weterynarii.

Laboratorium referencyjnym do badań w kierunku pałeczek *Salmonella*, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 251, poz. 2513), jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Częstotliwość i sposób, jak również procedura pobierania próbek w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*), są określone w pkt 2 załącznika do rozporządzenia nr 1003/2005. Natomiast metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* są określone w pkt 3.2 - 3.4 tego rozporządzenia.

Pobranie, transport i analiza próbek pobranych z inicjatywy hodowcy wykonywane są na koszt właściciela stada hodowlanego.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: rok 2009

☒ kontrola	☒ zwalczanie
☒ testy	☒ testy
☒ ubój zwierząt z dodatnim wynikiem badań	☒ ubój zwierząt z dodatnim wynikiem badań
☒ zabijanie zwierząt z dodatnim wynikiem badań	☒ zabijanie zwierząt z dodatnim wynikiem badań
☒ kontrola lub nadzór	☒ kontrola lub nadzór
☒ inne środki: obróbka cieplna paszy	

4.1.1. Szczegółowe zasady postępowania

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy, w zakresie wykrycia serotypu *Salmonella* objętego

programem w stadzie hodowlanym gatunku kura (*Gallus gallus*), hodowca jest obowiązany do:

- 1) pozostawienia ptaków w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 2) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc, w których znajdują się ptaki podejrzane o zakażenie lub ich zwłoki;
- 3) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i sprzedaży mięsa, jaj, zwłok ptaków, paszy, ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków;
- 4) udostępnienia ptaków do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy wykonywaniu badań i zabiegów;
- 5) udzielania organowi Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w jego imieniu wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia zakażeń i ich źródeł lub zapobiegania ich dalszemu szerzeniu;
- 6) zwiększenia standardów zoohigienicznych w przypadku stwierdzenia serotypów *Salmonelli* nieobjętych programem.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań, o których mowa powyżej, powiatowy lekarz weterynarii, stosownie do art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) pobiera próbki do badań laboratoryjnych w sposób, który jest określony w załączniku do rozporządzenia nr 1003/2005;
- 2) nakazuje:
  - a) odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach, w których jest on utrzymywany,
  - b) zastosowanie właściwych środków odkażających w celu dezynfekcji jaj wylęgowych bezpośrednio po zbiorze,
  - c) zastosowanie właściwych środków odkażających przed wejściami do kurników i wyjściami z nich, jak również przed wjazdami na teren gospodarstwa i wyjazdami z niego,
  - d) leżenie jaj już inkubowanych w zakładzie wylęgowym w oddzielnych aparatach lęgowych, w oparach formaliny lub innego środka odkażającego, aktywnego w stosunku do pałeczek *Salmonella*, dopuszczonego do bieżącej dezynfekcji w czasie lęgu;

3) zakazuje:

- a) wywożenia jaj z gospodarstwa, z wyłączeniem wywozu bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego, gdzie niezwłocznie zostaną poddane obróbce cieplnej,
- b) stosowania środków odkażających, chemioterapeutyków i środków utrudniających izolację pałeczek w stadzie,
- c) przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa,
- d) wywożenia z gospodarstwa mięsa, odchodów i ściółki pochodzącej od drobiu.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych urzędowo pobranych próbek, powiatowy lekarz weterynarii, z zastrzeżeniem pkt 2.2.2.2. załącznika do rozporządzenia nr 1003/2005, nakazuje:

- 1) niezwłoczny ubój lub zabicie wszystkich sztuk drobiu pochodzącego z gospodarstwa, z tym że sztuki wykazujące objawy kliniczne choroby zawsze podlegają obowiązkowemu zabiciu;
- 2) zniszczenie zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego i zabitego;
- 3) zniszczenie jaj wylęgowych i piskląt z nich wylęzonych, z tym że jaja wylęgowe świeże, nienałożone można poddać obróbce cieplnej gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella*;
- 4) zniszczenie lub zagospodarowanie pasz, po obróbce cieplnej gwarantującej zabicie pałeczek *Salmonella*;
- 5) zniszczenie lub zagospodarowanie mięsa, ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella*;
- 6) po wykonaniu czynności, o których mowa w pkt 1 - 5, oczyszczanie i odkażanie budynków, w których był przetrzymywany drób, ich otoczenia, pojazdów używanych do jego transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, w sposób określony przez tego lekarza.

Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad drobiu, może odstąpić od stosowania środków

wskazanych w pkt 1 - 6, w stosunku do tych stad drobiu, w których wszystkie zwierzęta są zdrowe oraz jeżeli:

- 1) stada te są przetrzymywane w kurnikach, których pomieszczenia są całkowicie odizolowane od pomieszczeń, w których znajduje się drób zakażony;
- 2) czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu, odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

Środki, o którym mowa w niniejszym ustępie, są stosowane bez naruszenia środków wskazanych w lit. C załącznika II rozporządzenia nr 2160/2003.

4.1.2. Odszkodowania dla posiadaczy zwierząt zabitych lub poddanych ubojowi lub padłych w trakcie realizacji programu

Odszkodowania za drób zabity lub poddany ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za drób padły w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy, jak również odszkodowania za zniszczone z nakazu tych organów produkty pochodzenia zwierzęcego, pasze oraz sprzęt, które nie mogą być poddane odkażaniu, przysługują posiadaczom zwierząt stosownie do art. 49 i art. 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Posiadaczom zwierząt przysługuje również zwrot faktycznych wydatków związanych z zabiciem lub ubojem zwierząt, transportowaniem zwierząt lub zwłok zwierzęcych albo unieszkodliwieniem zwłok zwierzęcych, które ponieśli wykonując nakazy organów Inspekcji Weterynaryjnej.

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizacji programu

Zgodnie z art. 57a ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu oraz informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji.

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których będzie realizowany program

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4.4. Działania wdrożone programem

4.4.1. Akty prawne stanowiące podstawę do rejestracji gospodarstw

Na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, do kompetencji organów Inspekcji Weterynaryjnej należy nadzór nad działalnością w zakresie prowadzenia zakładów drobiu, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. h tej ustawy. Stosownie do art. 2 pkt 20 ustawy zakłady drobiu to: zakłady hodowli zarodowej zajmujące się produkcją jaj wylęgowych przeznaczonych do wylęgu piskląt reprodukcyjnych, prarodzicielskich lub rodzicielskich, zakłady reprodukcyjne zajmujące się produkcją jaj wylęgowych przeznaczonych do wylęgu piskląt użytkowych, zakłady odchowu drobiu prowadzące odchów drobiu hodowlanego do fazy osiągnięcia dojrzałości płciowej lub rozpoczęcia nieśności oraz zakłady wylęgu drobiu, czyli zakłady prowadzące inkubację jaj wylęgowych, wylęg oraz dostarczanie piskląt jednodniowych.

Podmiot, podejmujący wyżej wymienioną działalność jest obowiązany uzyskać decyzję powiatowego lekarza weterynarii o spełnieniu wymagań weterynaryjnych. Powiatowy lekarz weterynarii, po otrzymaniu wniosku zainteresowanego podmiotu, wszczyna postępowanie administracyjne. Wniosek taki powinien być złożony co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności i zawierać:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) określenie rodzaju i zakresu działalności nadzorowanej, którą wnioskodawca zamierza prowadzić;
- 3) określenie lokalizacji obiektów budowlanych i miejsc, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana oraz planowanego czasu jej prowadzenia.

Powiatowy lekarz weterynarii wydając decyzję o spełnieniu wymagań weterynaryjnych nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny, bądź na całość prowadzonej działalności, bądź poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscom, w których ta działalność ma być prowadzona albo też osobom wykonującym określone czynności.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną zostały zobowiązane także do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia

określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie 7 dni od dnia zaistnienia zdarzenia.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane do spełnienia wymagań weterynaryjnych w zakresie lokalizacji prowadzonej działalności, jak również przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy są określone w drodze rozporządzeń wykonawczych do ustawy, wydanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa i obejmują, między innymi kwestie:

- 1) stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej;
- 2) lokalizacji i wyposażenia gospodarstw, jak również innych miejsc przetrzymywania drobiu;
- 3) pochodzenia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej, w tym sposób prowadzenia rejestrów tych zwierząt;
- 4) świadectw zdrowia lub innych dokumentów, w które zaopatruje się zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej;
- 5) sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania.

Na mocy art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii rejestruje podmioty prowadzące zakłady drobiu w rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Rejestr zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) weterynaryjny numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany;
- 3) określenie rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 4) informacje o decyzji, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 i 3 lub ust. 3 ustawy;
- 5) datę wpisu i wykreślenia z rejestru.

Sposób prowadzenia rejestru przez powiatowego lekarza weterynarii określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie

rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (Dz. U. Nr 134, poz. 946).

4.4.2. Akty prawne stanowiące podstawę do identyfikacji zwierząt

- nie dotyczy

4.4.3. Akty prawne stanowiące podstawę do powiadomienia o chorobie

Zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, salmonellozy odzwierzęce podlegają obowiązkowi monitorowania, a dodatkowo salmonelozы drobiu wywoływane m.in. przez *S. Typhimurium* oraz *S. Enteritidis* podlegają obowiązkowi rejestracji (załącznik nr 3 do ustawy). Na podstawie art. 51 tej ustawy oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (Dz. U. Nr 242, poz. 2045), podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, zakłady higieny weterynaryjnej i inne laboratoria przekazują właściwemu terytorialnie powiatowemu lekarzowi weterynarii comiesięczne informacje o chorobach zakaźnych podlegających obowiązkowi rejestracji, o chorobach odzwierzęcych i ich czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania oraz o wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Powyższe informacje, powiatowi lekarze weterynarii przekazują wojewódzkim lekarzom weterynarii, a wojewódzcy lekarze weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym te informacje zostały zebrane.

4.4.4. Regulacje prawne w zakresie działań podejmowanych w przypadku uzyskania dodatnich wyników badań

Określone zostały w programie.

4.4.5. Akty prawne stanowiące podstawę do kwalifikacji zwierząt i stad - nie dotyczy

4.4.6. Procedury kontrolne, a w szczególności zasady przemieszczania zwierząt narażonych na kontakt lub zakażenie daną chorobą oraz regularne inspekcje gospodarstw lub obszarów, których to dotyczy - nie dotyczy

4.4.7. Regulacje w zakresie kontroli choroby, w tym testy i szczepienia

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2160/2003 z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność;
- 2) rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003;
- 3) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 2.8.2006, str.3);
- 4) art. 57a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.8. Akty prawne stanowiące podstawę uzyskania odszkodowania za zwierzęta poddane ubojowi lub zabite

- ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (art. 49 i 57c).

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad hodowlanych będzie znaczna redukcja poziomu zakażeń stad pałeczkami *Salmonella*, co zwiększy

konkurencyjność polskich hodowców oraz podmiotów prowadzących obrót jajami wylęgowymi na rynku Wspólnoty, jak również na rynkach państw trzecich.

Ponadto należy podkreślić, że salmoneloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą (w Rzeczypospolitej Polskiej w 2007 r. zanotowano 11 565 przypadków zatruc pokarmowych u ludzi wywołanych przez pałeczki *Salmonella*), a produkty drobiowe są główną przyczyną wywołującą zachorowania u ludzi. Osiągnięcie wraz z końcem 2009 r. celu wspólnotowego i ograniczenie występowania *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura do 1% lub poniżej, spowoduje praktycznie eliminację zakażenia pionowego i przenoszenia pałeczek *Salmonella* na niższe szczeble piramidy hodowlanej drobiu, tj. na stada kur niosek lub brojlerów. Tym samym zredukowana zostanie liczba zakażonych stad niosek i brojlerów, a w konsekwencji zmniejszy się liczba zachorowań u ludzi, dzięki czemu poważnie zredukowane zostaną koszty leczenia wydatkowane na ten cel.

Szacowane koszty realizacji programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) w roku 2009 wynoszą 15 301 352 zł. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2009.

6. Sytuacja epizootyczna

6.1.2. Dane o rozwoju choroby¹⁾

Rok: 2004

Stan na dzień 31.12.2004r. (dane zostały zebrane w oparciu o dobrowolny monitoring)

Gatunek: *Gallus gallus* Choroba/zakażenie^(a): *Salmonella* Enteritidis; *S. Typhimurium*; *S. Infantis*; *S. Hadar*, *S. Virchow*

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Liczba zbada-nych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem badania ^(a)			Liczba stad zlikwidowa-nych ^(a)	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(a)	Ilość zniszczonych jaj (liczba w sztukach lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do produkcji (liczba w sztukach lub masa w tonach) ^(a)		
							(a1)	(a2)	(a3)			(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzecz- pospolita Polska							(a1)	(a2)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)		
Ogółem	Hodo- wlane dorośle	967	719	719	719	719	51	8	33	0	0	0	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych

(a) Dla *Salmonelli* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem zwalczania (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

(c) Łączna liczba stad w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność *Salmonelli*. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, próba dodatnia powinna być brana pod uwagę tylko raz.

¹⁾ Dane dotyczące salmonellozy (*Salmonella* odzwierzęca), *Salmonella pullorum*, *Salmonella gallinarum*, *Mycoplasma gallisepticum*, choroby mętwikowej i jej czynników chorobotwórczych.

Rok: **2005** Sytuacja z dnia: 31.12.2005 r. (dane zostały zebrane w oparciu o dobrowolny monitoring)

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): Salmonella Enteritidis ;S. Typhimurium; S. Infantis; S. Hadar, S. Virchow,

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z		Liczba stad zlikwidowanych ^(a)	Łączna liczba zwierząt ubitych lub zniszczonych ^(a)	Ilość zniszczonych jaj (liczba lub masa) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do produkcji (liczba lub masa) ^(a)			
							(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Polska							(a1)	(a2)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)		
Ogółem	Hodowlane dorosłe			1205		1205	63	12	49	0	0	0	0	0	brak danych	brak danych

^(a) Dla *Salmonelli* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem zwalczania (a1) dla *Salmonella Enteritidis*, (a2) dla *Salmonella Typhimurium*, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella Enteritidis* lub *Salmonella Typhimurium*.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

^(c) Łączna liczba stad w regionie włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność *Salmonelli*. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, próba dodatnia powinna być brana pod uwagę tylko raz.

Rok: **2007**

Sytuacja z dnia: 31.12.2007 r. (dane zostały zebrane w oparciu o wyniki realizacji „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus)

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella Enteritidis*; *S. Typhimurium*; *S. Infantis*; *S. Hadar*, *S. Virchow*,

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^{(a)*}			Liczba stad zlikwidowanych ^{(a)*}	Łączna liczba zwierząt ubitych lub zniszczonych ^{(a)*}	Ilość zniszczonych jaj (liczba) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do produkcji (liczba) ^(a)			
							(a1)	(a2)	(a3)			(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	
Polska																	
Ogółem	Hodowlane dorosłe	965		983		976	31	8	9	37	7	266	49	774 859	240	21204	0
												319	148		750	0	

^(a) Dla *Salmonelli* odzwierzczej należy wskazać serotypy objęte programem zwalczania (a1) dla *Salmonella Enteritidis*, (a2) dla *Salmonella Typhimurium*, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella Enteritidis* lub *Salmonella Typhimurium*.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

^(c) Łączna liczba stad w regionie włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność *Salmonelli*. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, próba dodatnia powinna być brana pod uwagę tylko raz.

* również ptaki w okresie odchowu

7. Cele

7.1. Cele testów

7.1.1. Cele testowania stad¹⁾

Rok: 2009

Stan na dzień 31.12.2007 r.

Gatunek: *Gallus gallus*

Choroba/zakażenie^(a): *Salmonella* Enteritidis; *S. Typhimurium*; *S. Infantis*; *S. Hadar*; *S. Virchow*

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Przewidywana na liczba stad ^(e) z dodatkim wynikiem badania ^(a)	Przewidywana na liczbę stad do likwidacji ^(e)		Łączna przewidywana na liczbę zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(a)	Przewidywana na ilość jaj do zniszczenia (liczba w sztukach lub masa w tonach) ^(a)		Przewidywana ilość jaj skierowana do produkcji (liczba w sztukach lub masa w tonach) ^(e)
							(a1)	(a2)		(a3)	(a4)	
Rzeczpospolita Polska												
Ogółem	Hodowlane dorosłe	965	7 500 000	965	7 500 000	31	15	5	46	5		0

^(a) Dla *Salmonelli* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

^(c) Łączna liczba stad w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność *Salmonelli*. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, próba dodatnia powinna być brana pod uwagę tylko raz.

8. Szczegółowa analiza kosztów programu²⁾

Koszty	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszty ogółem* (w złotych)	Koszty ogółem** (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1. Testy						
1.1. Koszt analizy	bakteriologia ISO 6579(2002)	2 920 próbek	100	292 000	81 111	+
1.2. Koszt próbek	materiały + pobranie	2 920 próbek	10	29 200	8 111	+
1.3. Koszty dojazdu	koszty dojazdu do gospodarstwa + koszty dowozu próbek do laboratorium	2 920 próbek	160	467 200	129 778	+
2. Szczepienie lub leczenie	program nie przewiduje					
2.1. Zakup szczepionki/leczenia	-	-	-	-	-	-
2.2. Koszt dystrybucji	-	-	-	-	-	-
2.3. Koszt podania	-	-	-	-	-	-
2.4. Koszt kontroli	-	-	-	-	-	-
3. Ubój i zniszczenie						
3.1. Odszkodowanie za zwierzęta i jaja	odszkodowanie za stado linii mięsnej	25 stad	210000	5250000	1 458 333	+
	odszkodowanie za stado linii nieśnej	26 stad	161000	4186000	1162778	+
	odszkodowanie za jaja wylęgowe jednego stada	51 stad	33750	1721250	478 125	+
3.2. Koszt transportu ptaków do rzeźni	koszt transportu jednego stada	51 stad	1 620	82620	22 950	+
3.3 Koszty załadunku stad ptaków	koszt załadunku jednego stada	51 stad	3 300	168300	46 750	
3.4. Koszt zniszczenia- utylizacji jaj wylęgowych	koszt utylizacji jaj z jednego stada	51 stad	2 541	129591	35 997	+
3.5. Strata w przypadku uboju	-	-	-	-	-	
3.6. Koszt obróbki produktów (mleko,	koszt obróbki	36 794 ton	80	2 943 520	817 644	+

jaja, jaja wylęgowe, itp.) -koszty obróbki ciepłej paszy	ciepłej 1 tony paszy						
3.7. Koszty wypłat wynagrodzeń rzeczoznawcom wyceniającym likwidowane stada i jaja wylęgowe	koszt wyceny jednego stada i jego jaj wylęgowych	51 stad	54	2754	765		+
4. Czyszczenie i odkażanie							
4.1. Koszty badań skuteczności odkażania	badanie bakteriologiczne 4 puli próbek	51 stad	400	20 400	5 667		+
4.2. Koszty dojazdu	do gospodarstwa i do laboratorium	51 stad	160	8 160	2 267		+
4.3. Koszty pobrania próbek do badań skuteczności odkażania	pobranie próbek	51 stad	7	357	99		+
5. Wynagrodzenia (pracownicy zatrudnieni wyłącznie w celu realizacji programu)	program nie przewiduje	-	-	-	-		-
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	program nie przewiduje	-	-	-	-		-
7. Inne koszty	-	-	-	-	-		-
OGÓŁEM					15 299 924	4 249 979	

2) Nie wlicza się kosztów stałych. Wszystkie wartości są podane bez VAT.

* Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2009

** Koszt programu obliczono wg kursu średniego euro, ogłoszonego przez NBP z dnia 18 lutego 2008 r., który wynosił 3,6 zł.

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLI* W STADACH NIOSEK GATUNKU KURA (*Gallus gallus*) NA ROK 2009

1. Identyfikacja programu

Państwo Członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Salmonellozy odzwierzęce

Rok wdrożenia: 2009

Kontakt: Aleksandra Olbrycht tel:+48 22 623 13 56

e-mail: aleksandra.olbrycht@wetgiw.gov.pl

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby

W Rzeczypospolitej Polskiej stada hodowlane i rzeźne drobiu oraz stada towarowe monitorowano w kierunku gatunkowo specyficznych i niespecyficznych *Salmonelli* od lipca 1999 roku, na podstawie instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii opracowanych na podstawie dyrektywy Rady 92/117/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. dotyczącej środków ochrony przed określonymi chorobami odzwierzęcymi i odzwierzęcymi czynnikami chorobotwórczymi u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego, w celu zapobiegania zakażeniom i zatruciom przenoszonym przez żywność (Dz. Urz. WE L 62 z 15.03.1993, str. 38 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t.14, str. 40, z późn. zm.):

- 1) IW.z. II D/Sal-1/99;
- 2) IW.z. II D/Sal-2/99;
- 3) IW.z. II D/Sal-3/99.

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest drób.

Według „Meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach w Polsce w 2007 r.” opracowywanych przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie, w 2007 r. w Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrowano 11565 zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*, co stanowi ok. 65% zatruc pokarmowych wywołanych

przez bakterie. W porównaniu z ubiegłymi latami można zaobserwować trend spadkowy, jeśli chodzi o liczbę zakażeń jelitowych wywoływanych przez pałeczki *Salmonella* - w 2006 zarejestrowano 13214, a w 2005 r. – 15821 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez *Salmonellę*.

Do zakażeń u ludzi najczęściej dochodzi poprzez spożywanie skażonej żywności tj. mięsa i przetworów mięsnych - głównie drobiowych, jaj i produktów jajecznych. Według danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie z 2006 r., serotypy pałeczek *Salmonella* najczęściej wykrywane u ludzi w Rzeczypospolitej Polskiej to:

- 1) S. Enteritidis (D) – 77,6%
- 2) S. Typhimurium (B) - 6,73%

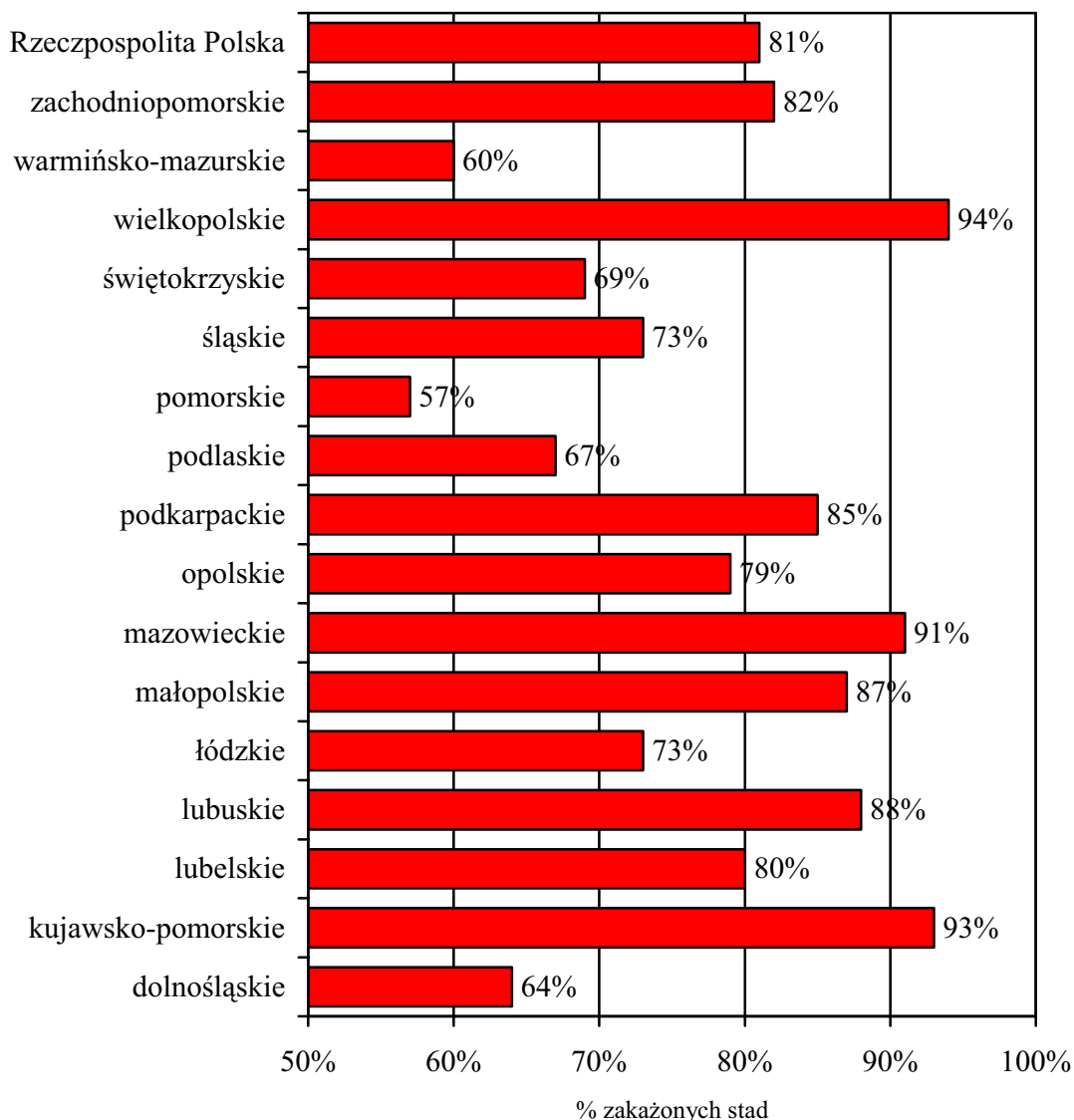
W latach 2004-2005 przeprowadzono na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z Decyzją Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 roku dotyczącą badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L 303 z 30.09.2004, str. 30), badania podstawowe nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*). Pobrano do badania próbki z 440 stad niosek. Na podstawie wyników tych badań określono minimalny, roczny poziom redukcji liczby stad z dodatnim wynikiem badań.

Odsetek gospodarstw zakażonych pałeczkami *Salmonella* jest związany z liczebnością stad kur niosek utrzymywanych w gospodarstwach. Najwyższy poziom zakażenia notowano w przypadku gospodarstw z obsadą przekraczającą 10000 kur niosek.

Najwyższy poziom zakażonych stad notowano w przypadku gospodarstw, w których stosowano chów klatkowy i była to istotna różnica statystyczna.

Zgodnie z raportem opublikowanym przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), pałeczki *Salmonella* spp. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono w 76,2% badanych stad niosek. Odsetek stad zakażonych S.Enteritidis i S.Typhimurium wyniósł odpowiednio 54,6% i 2,1%. Wysoki odsetek stad zakażonych uzasadnia wdrożenie programu naprawczego.

Tabela 1. Częstość występowania zakażeń pałeczkami *Salmonella* w poszczególnych województwach (według sprawozdania z badań podstawowych u kur niosek w kierunku występowania pałeczek *Salmonella*, opracowanego przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach)

3. Opis programu:

Stosownie do art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. U. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z póź. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie

specjalne, rozdz. 3, t.41, str. 328, z późn. zm.), zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu wspólnotowego.

Cel wspólnotowy określa art.1 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005 (Dz. U. UE. L 211 z 1.8.2006, str. 4).

Rozporządzenie to wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów pałeczek *Salmonella*:

- 1) *Salmonella* Enteritidis,
- 2) *Salmonella* Typhimurium.

W Rzeczypospolitej Polskiej, cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), gdy w pierwszym roku realizacji programu liczba stad dorosłych niosek towarowych z wynikiem dodatnim zmniejszy się co najmniej o 40%, a w następnych latach odpowiednio o wartość procentową określoną w art. 1 ust. 1 lit. a rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005, albo gdy docelowo odsetek stad z dodatnim wynikiem badań zostanie zredukowany do 2 % lub mniej.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, określone salmonelozy drobiu, w tym wywołane przez *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium*, są zaliczane do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji. Na podstawie art. 57a ww. ustawy, opracowany przez Głównego Lekarza Weterynarii „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów pałeczek *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)”, po przyjęciu w drodze uchwały przez Radę Ministrów, zatwierdza Komisja Europejska. Rada Ministrów wprowadza w drodze rozporządzenia zatwierdzony przez Komisję Europejską program, którego realizację nadzoruje Główny Lekarz Weterynarii.

Program będzie realizowany na całym terytorium państwa. Środki budżetowe będą przeznaczone na finansowanie badań kontrolnych oraz odszkodowania za likwidowane stada i jaja konsumpcyjne. Wyjściowy poziom zakażeń pałeczkami *Salmonella* stad

niosek jaj konsumpcyjnych gatunku kura (*Gallus gallus*) określono na podstawie wyników badań podstawowych, wykonanych zgodnie z art. 1 ust.1 decyzji Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 r. dotyczącej badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus*. Natomiast cel, jaki powinien zostać osiągnięty w 2009 r., będzie można określić dopiero po zebraniu wyników realizacji programu w 2008 r. i wyliczeniu poziomu występowania *Salmonelli* u kur niosek.

Diagnostyka i metody badań diagnostycznych

W systemie diagnostyki laboratoryjnej działa 16 Zakładów Higieny Weterynaryjnej, po jednym w każdym województwie. Są to laboratoria państwowe, działające zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. ZHW stanowią jednostki organizacyjne, podlegających wojewodom, wojewódzkich inspektoratów weterynarii.

Laboratorium referencyjnym do badań w kierunku pałeczek *Salmonella*, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 251, poz. 2513), jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Częstotliwość i sposób, jak również procedura pobierania próbek w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), są określone w pkt 2 załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) Nr 1003/2005.

Natomiast metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* są określone w pkt 3.2-3.4 załącznika do tego rozporządzenia.

4. Środki przewidziane programem

4.1 Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: rok 2009

Kontrola

- Zwalczanie
- Testy
- Ubój zwierząt z dodatnim wynikiem
- Zabijanie zwierząt z dodatnim wynikiem
- Kontrola lub nadzór
- Inne środki: obróbka cieplna paszy

4.1.1. Szczegółowe zasady postępowania

4.1.1.1 Definicje:

Stado zakażone w odniesieniu do celu wspólnotowego to stado dorosłe, w którym w wyniku badania próbek pobranych zgodnie z pkt. 2.2. oraz pkt. 3.1. załącznika do rozporządzenia (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) Nr 1003/2005:

- wykryto w jednej lub więcej próbek *S. Enteritidis* lub *S. Typhimurium*, lub wykryty został efekt hamujący mnożenie się bakterii lub zastosowane zostały środki przeciwdrobnoustrojowe w stadzie.

4.1.1.2. W przypadku podejrzenia zakażenia *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium, o którym mowa w pkt 2.1 lit. c załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) Nr 1003/2005, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także pobiera próbki do badań diagnostycznych.

4.1.1.3. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) z inicjatywy hodowcy, w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem, stosuje się przepisy art. 42 ust. 1-5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Lekarz weterynarii opiekujący się stadem jest obowiązany do

niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Posiadacz zwierząt jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta);
- 2) pozostawienia ptaków w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc, w których znajdują się ptaki zakażone lub ich zwłoki;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa oraz produktów pochodzących od niosek, zwłok ptaków, paszy, ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków;
- 5) udostępnienia ptaków do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy ich wykonywaniu;
- 6) udzielania organom Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w imieniu tych organów wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

4.1.1.4. W przypadku uzyskania w stadzie dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy albo próbek urzędowych pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, w kierunku serotypu pałeczek *S.Enteritidis* lub *S.Typhimurium* objętych programem, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań diagnostycznych we wszystkich pozostałych stadach niosek w gospodarstwie, zgodnie z pkt 2.1 lit. d załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) Nr 1003/2005;
- 3) nakazuje:

- a) odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie, w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach, w których jest on utrzymywany,
  - b) zastosowanie właściwych środków biobójczych przed wejściami do kurników i wyjściami z nich, jak również wjazdami na teren gospodarstwa i wyjazdami z niego,
  - c) przetrzymywanie jaj w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie zakażenia; jeżeli nie istnieje możliwość przetrzymywania jaj w magazynie gospodarstwa, należy poinformować posiadacza o możliwości skierowania ich za zgodą organu Inspekcji Weterynaryjnej do przetworzenia w zakładzie, po otrzymaniu zgody organu sprawującego nadzór nad tym zakładem (organu Inspekcji Weterynaryjnej lub Państwowej Inspekcji Sanitarnej),
  - d) w celu ustalenia źródła zakażenia stada pałeczkami *Salmonella*, przeprowadzenie badania:
    - skarmianej paszy,
    - wody;
- 4) zakazuje:
- a) wywożenia jaj z gospodarstwa z wyłączeniem wywozu bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego;
  - b) stosowania środków biobójczych, środków przeciwdrobnoustrojowych i innych środków utrudniających izolację pałeczek w stadzie;
  - c) wywożenia z gospodarstwa odchodów i ściółki pochodzącej od drobiu;
  - d) przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa, chyba że drób zostanie skierowany do uboju. W przypadku przekazywania ptaków ze stada zakażonego *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium do uboju w rzeźni drobiu, przesyłce niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) do rzeźni towarzyszy świadectwo zdrowia, w którym zaznacza się fakt pochodzenia ich z zakażonego stada. Postępowanie w czasie uboju i badanie poubojowe przeprowadza się zgodnie z odrębnymi przepisami.

Należy powiadomić właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o osobach, które miały kontakt z zakażonymi nioskami.

W przypadku, o którym mowa powyżej, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje również:

- 1) niezwłoczny ubój lub zabicie wszystkich sztuk drobiu;
- 2) zniszczenie zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego i zabitego, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi;
- 3) poddanie jaj obróbce termicznej gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella* lub ich zniszczenie;
- 4) zniszczenie paszy lub jej zagospodarowanie, po obróbce cieplnej gwarantującej zabicie pałeczek *Salmonella*;
- 5) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella* zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi;
- 6) przeprowadzenie oczyszczania i odkażania po wykonaniu czynności, o których mowa w pkt 1-5, w tym oczyszczenie i odkażenie budynków, w których był przetrzymywany drób ze stada, ich otoczenia, pojazdów używanych do jego transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii;
- 7) podjęcie działań mających na celu poprawę standardów zoohigienicznych.

4.1.1.5. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad drobiu, może zastosować środki, o których mowa w pkt 4.1.1.4 również w stosunku do tych stad drobiu w gospodarstwie, które nie są utrzymywane w kurnikach:

- 1) gwarantujących całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajduje się drób zakażony;
- 2) w których czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

4.1.1.6. Wykrycie serotypów *Salmonella* objętych programem lub stwierdzenia efektu hamującego mnożenie się bakterii, w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy

albo przez powiatowego lekarza weterynarii, powinno być bezzwłocznie zgłaszane przez zatwierdzone laboratorium właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii dla miejsca prowadzenia gospodarstwa.

4.1.1.7. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia natychmiast państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.1.1.8. Zasady stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych oraz przeprowadzenia szczepień określają przepisy rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. U. UE L 212, 2/08/2006 str. 3). Zgodnie z art. 3 ust. 3 tego rozporządzenia, począwszy od 2008 r. wszystkie stada kur niosek muszą być szczepione w kierunku *S. Enteritidis*. W tymże przepisie zostały także określone zasady przyznawania odstępstw od tej normy.

4.1.1.9. Środki, o którym mowa w punktach 5.1.1.1 – 5.1.1.8 są stosowane bez naruszenia środków wskazanych w rozdziale D załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania [salmonelli](#) i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność.

4.1.2. Odszkodowania dla posiadaczy zwierząt poddanych ubojowi, zabitych lub padłych w trakcie realizacji programu

Odszkodowania za kury zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za kury padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy, jak również odszkodowania za zniszczone z nakazu wspomnianych organów produkty pochodzenia zwierzęcego, pasze oraz sprzęt, które nie mogą być poddane

odkazaniu, przysługują posiadaczom zwierząt na zasadach określonych w art. 49 i art. 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Posiadaczom zwierząt wykonującym nakazy organów Inspekcji Weterynaryjnej, przysługuje również zwrot faktycznie poniesionych wydatków związanych z zabiciem lub ubojem zwierząt, transportowaniem zwierząt lub zwłok zwierzęcych albo unieszkodliwieniem zwłok zwierzęcych.

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizacji programu

Zgodnie z art. 57a ust. 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu oraz informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji.

4.3 Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których będzie realizowany program

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4.4. Działania wdrożone programem

4.4.1 Akty prawne stanowiące podstawę do rejestracji gospodarstw

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Rejestr ten zawiera w szczególności:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) weterynaryjny numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany;
- 3) określenie rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 4) informacje o decyzjach administracyjnych wydanych w stosunku do podmiotu,
- 5) datę wpisu i wykreślenia z rejestru.

Sposób prowadzenia rejestru przez powiatowego lekarza weterynarii określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (Dz. U. Nr 134, poz. 946).

Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii rejestruje podmioty prowadzące produkcję podstawową. Obowiązek ten wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 853/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z dn. 30.4.2004 r., str. 55, z późn. zm.) oraz z ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.).

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane do spełnienia wymagań weterynaryjnych z zakresu lokalizacji prowadzonej działalności, jak również przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy określone są w rozporządzeniach wydanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa i obejmują, między innymi, kwestie:

- 1) stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej;
- 2) lokalizacji i wyposażenia gospodarstw oraz miejsc gromadzenia zwierząt, jak również innych miejsc utrzymywania zwierząt;
- 3) pochodzenia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej, w tym sposób prowadzenia rejestrów tych zwierząt;
- 4) kwalifikacji osób wykonujących określone czynności w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej oraz zakresu tych czynności;
- 5) sposobu postępowania z niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego wytwarzanymi w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 6) świadectw zdrowia lub innych dokumentów, w które zaopatruje się zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego wytwarzane przy prowadzeniu tej działalności;
- 7) sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania;
- 8) środków transportu i warunków transportu zwierząt lub niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia.

4.4.2. Akty prawne stanowiące podstawę do identyfikacji zwierząt - nie dotyczy.

4.4.3 Akty prawne stanowiące podstawy do powiadomienia o chorobie

Zakład Higieny Weterynaryjnej, w którym uzyskano dodatni wynik badania w kierunku *S. Enteritidis* lub *S. Typhimurium* powiadamia natychmiast właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Krajowe Laboratorium Referencyjne Państwowego Instytutu Weterynaryjnego-Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach powiadamia właściwego powiatowego lekarza weterynarii o każdym uzyskanym dodatnim wyniku badania.

Zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, salmonelloza jako choroba odzwierzęca oraz jej czynniki chorobotwórcze podlegają obowiązkowi monitorowania. Salmonelozы drobiu w tym wywoływane przez *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurum podlegają obowiązkowi rejestracji. Na podstawie art. 51 wyżej wymienionej ustawy oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (Dz. U. Nr 242, poz. 2045), podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, zakłady higieny weterynaryjnej i inne laboratoria przekazują właściwemu terytorialnie powiatowemu lekarzowi weterynarii comiesięczne informacje o chorobach zakaźnych podlegających obowiązkowi rejestracji, o chorobach odzwierzęcych i ich czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania oraz o wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Powyższe informacje, powiatowi lekarze weterynarii przekazują wojewódzkim lekarzom weterynarii, a wojewódzcy lekarze weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym te informacje zostały zebrane.

4.4.4 Regulacje w zakresie działań podejmowanych w przypadku uzyskania dodatnich wyników badań:

Zostały określone w programie.

4.4.5 Akty prawne stanowiące podstawę do kwalifikacji zwierząt i stad - nie dotyczy

4.4.6 Procedury kontrolne, a w szczególności zasady przemieszczania się zwierząt narażonych na kontakt lub zakażenie daną chorobą oraz regularne inspekcje gospodarstw lub obszarów, których to dotyczy- nie dotyczy

4.4.7 Regulacje w zakresie kontroli choroby, w tym testy i szczepienia:

- 1) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842);
- 2) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045);
- 4) Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. Nr 17, poz. 127 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533 z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65 poz. 437 z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. Nr 126, poz. 1384 z późn. zm.);
- 8) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 maja 2007 r. w sprawie wykazu laboratoriów upoważnionych do prowadzenia badań pasz oraz pasz leczniczych w ramach kontroli urzędowej (Dz. U. Nr 98, poz. 653);
- 9) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 251, poz. 2513);
- 10) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2006 r. w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 73, poz. 516);
- 11) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej

Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych (Dz. U. Nr 83, poz. 575);

- 12) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. Nr 219, poz. 2225 z późn. zm.);
- 13) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania rzeczoznawców, ich kwalifikacji i wysokości przysługującego im wynagrodzenia oraz dokonywania przez nich szacowania (Dz. U. Nr 89, poz. 591);
- 14) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1893);
- 15) Rozporządzenie Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania [salmonelli](#) i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.);
- 16) Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1168/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku Gallus Gallus oraz zmieniające rozporządzenia (WE) 1003/2005 (Dz. Urz. UE L 211 z 1.8.2006, str. 4);
- 17) Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1177/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 2.8.2006, str. 3).

4.4.8 Akt prawny stanowiący podstawę uzyskania odszkodowania za zwierzęta poddane ubojowi lub zabite:

- ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (art. 49 i 57c).

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad niosek oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiem oraz jajami konsumpcyjnymi będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu wewnątrz Wspólnoty oraz eksportu drobiu i jaj konsumpcyjnych do państw trzecich. Zgodnie z załącznikiem II sekcji D rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania **salmonelli** i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność, jaja nie mogą być przeznaczone do konsumpcji, jeśli nie pochodzą ze stada niosek objętego programem lub pochodzą ze stada objętego ograniczeniami urzędowymi nałożonymi między innymi w związku z realizacją programu. Zgodnie z rozporządzeniem Komisji Nr 1237/2007 restrykcje w stosunku do wszystkich stad nie objętych programem lub zakażonych zaczną obowiązywać od początku 2009 r. Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad, zwiększy konkurencyjność polskich jaj konsumpcyjnych na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich.

Ponadto należy podkreślić, że salmoneloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą (w Rzeczypospolitej Polskiej w 2006 r. zanotowano 13 365 przypadków salmoneloz u ludzi), a mięso drobiowe oraz jaja konsumpcyjne są głównym źródłem zachorowań u ludzi. Stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tych chorób.

Szacowane koszty realizacji programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w roku 2009 wyniosą 63 125 160 zł.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2009.

6. Sytuacja epizootyczna

6.1. Dane o rozwoju choroby²

Rok: 2004

San na dzień: 31.12.2004 r. (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: *Gallus gallus*

Choroba/zakażenie^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Liczba zbada-nych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(a) badań		Liczba stad zlikwidowa-nych ^(a)	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(a)	Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)	
						(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzeczpospo- lita Polska													
Ogółem	Stada kur niosek			751	751	35	1	0	0	0	0	0	0

(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

² Dane dotyczące salmonellozy (salmonella odzwierzęca, *Salmonella pullorum*, *Salmonella gallinarum*, *Salmonella gallisepticum*, choroby mętwikowej i jej czynników chorobotwórczych.

Rok: 2005

Stan na dzień: 31.12.2005 r. (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(e)		Liczba stad zlikwidowanych ^(e)	Łączna liczba zwierząt ubitych lub zabitych ^(e)	Ilość zniszczonych jaj (liczba lub kg) ^(e)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba lub kg) ^(e)	
							(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzeczpospolita Polska														
Ogółem	Stada kur	1600	440			355			0	0	0	0	0	0

^(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek.

^(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

Rok: 2006

Stan na dzień: 31.12.2006 r. (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad z dodatnim wynikiem ^(a) badań		Liczba stad zlikwidowanych ^(e)	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)		Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)	
							(a1)	(a2)		(a3)	(a4)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Rzeczpospolita Polska															
Ogółem	Stada kur niosek	1350		640		640	113	15	0	0	0	0	0	0	0

(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

Rok: 2007

San na dzień: 31.12.2007 r. (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad z dodatnim wynikiem ^(a) badań		Liczba stad zlikwidowanych ^(a)	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(a)	Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)	
							(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzeczpospolita Polska														
Ogółem	Stada kur niosek			628		628	74	9	0	0	0	0	0	0

(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

7. Cele

7.1. Cele testów

7.1.1. Cele testowania stad³

Rok: 2009

Stan na dzień: 31.12.2007 r.

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): **Salmonella Enteritidis ; S. Typhimurium**

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Łączna liczba stad objętych programem	Przewidywana liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(a)	Przewidywana liczba stad do likwidacji ^(e)		Łączna przewidywana liczba zwierząt do ubicia lub zabicia ^(a)	Przewidywana ilość jaj do zniszczenia (liczba) ^(a)	Przewidywana ilość jaj skierowana do przetwórstwa (liczba) ^(a)
						(a1)	(a2)			
Rzeczpospolita Polska										
Ogółem	stada kur niosek	1600	1600	1600	300	120	420	6,3 mln	4,5 mln	14,4 mln

^(a) Dla salmonelli odzwierzczej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella Enteritidis*, (a2) dla *Salmonella Typhimurium*, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella Enteritidis* lub *Salmonella Typhimurium*.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek.

^(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, próba pozytywna powinna być brana pod uwagę tylko raz.

³ Dane dotyczące salmonellozy (salmonella odzwierzcza), *Salmonella pullorum*, *Salmonella gallinarum*, *Salmonella gallisepticum*, choroby metwиковей i jej czynników chorobotwórczych.

8. Szczegółowa analiza kosztów programu⁴

Koszty	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Suma ogółem* (w złotych)	Suma ogółem** (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1. Testy						
1.1. Koszt analiz	Bakteriologia ISO 6579(2002)	2800 próbek	100	280 000	77 778	tak
1.2. Koszt próbek	Materiały + pobranie	2800 próbek	10	28 000	7778	tak
1.3. Koszt dojazdu	Dojazd do fermy + dowóz próbek do laboratorium	2800 próbek	160	448 000	124 444	tak
2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje					
2.1. Zakup szczepionki	-	-	-	-	-	-
2.2. Koszt dystrybucji	-	-	-	-	-	-
2.3. Koszt podania	-	-	-	-	-	-
2.4. Koszt kontroli	-	-	-	-	-	-
3. Ubój						

⁴ Nie wlicza się kosztów stałych. Wszystkie wartości są podane bez VAT.

3.1. Odszkodowanie za zwierzęta i jaja	Odszkodowanie za stado pomniejszone o wartość ptaków kierowanych do uboju	420 stad	135000	56 700 000	15 750 000	tak
	Odszkodowanie za jaja jednego stada pomniejszone o kwotę uzyskaną w przetwórnym jaj	420 stad	6750	2 835 000	787 500	tak
3.2. Koszt transportu ptaków do rzeźni	Transport jednego stada	420 stad	1620	680 400	189 000	tak
3.3 Koszt załadunku stad ptaków	Załadunek jednego stada	420 stad	4500	1 890 000	525 000	
3.4. Strata w przypadku uboju	Wartość ptaków kierowanych do uboju	-	-	-	-	-
3.5. Koszt wypłaty wynagrodzeń rzeczoznawcom wyceniającym likwidowane stada i jaja konsumpcyjne	Wycena jednego stada i jego jaj konsumpcyjnych	420 stad	61	25620	7117	tak
4. Czyszczenie i odkazanie^{***}						

4.1. Koszt badania skuteczności odkażania	Badanie bakteriologiczne 4 puli próbek	420 stad	400	168 000	46 667	tak
4.2. Koszt dojazdu	Do fermy i do laboratorium	420 stad	160	67 200	18667	tak
4.3. Koszt pobrania próbek do badań skuteczności odkażania	Pobranie próbek	420 stad	7	2940	817	tak
5. Wynagrodzenia (pracownicy zatrudnieni wyłącznie w celu realizacji programu)	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-
7. Inne koszty	-	-	-	-	-	-
OGÓŁEM				63 125 160	17 534 767	

* Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2009

** Koszt programu obliczono wg kursu średniego euro, ogłoszonego przez NBP z dnia 18 lutego 2008 r., który wynosił 3,6 zł

*** Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywana zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez właściciela.

**KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW
SALMONELLI W STADACH BROJLERÓW GATUNKU KURA (*Gallus gallus*) NA
ROK 2009**

4. Identyfikacja programu

Państwo Członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Salmonellozy odzwierzęce

Rok wdrożenia: 2009

Kontakt: Aleksandra Olbrycht tel:+48 22 623 13 56

e-mail: aleksandra.olbrycht@wetgiw.gov.pl

5. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób.

Według „Meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach w Polsce w 2007 r.” opracowywanych przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie, w 2007 r. w Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrowano 11565 zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*, co stanowi ok. 65% zatruc pokarmowych wywołanych przez bakterie. W porównaniu z ubiegłymi latami można zaobserwować trend spadkowy, jeśli chodzi o liczbę zakażeń jelitowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* - w 2006 zarejestrowano 13214, a w 2005 r. – 15821 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez *Salmonellę*.

W 2006 r., z 26991 próbek pochodzących od brojlerów, pobranych zarówno dobrowolnie, jak i urzędowo, zbadanych przez laboratoria Zakładów Higieny Weterynaryjnej i Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, 1765 próbek było dodatnich w kierunku pałeczek *Salmonella*. Najczęściej był to serotyp *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* z grupy O7:O8. Cechuje je zdolność do wywoływania zakażeń u wielu gatunków ptaków i ssaków, a także u człowieka.

Do zakażeń u ludzi najczęściej dochodzi poprzez spożywanie skażonej żywności, tj. mięsa i przetworów mięsnych, głównie drobiowych, jaj i produktów jajecznych.

Serotypy pałeczek *Salmonella* najczęściej wykrywane u ludzi w Rzeczypospolitej Polskiej (na podstawie danych Zakładu Bakteriologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie z 2006 r.):

- 6) *S. Enteritidis* D – 77,6 %;
- 7) *S. Typhimurium* B – 6,73 %;
- 8) *S. Hadar* C2 – 3,9 %;
- 9) *S. Infantis* C1 - 2,83 %;
- 10) *S. Virchow* C1 - 2,48 %.

S. Enteritidis, w odróżnieniu od innych serotypów, posiada zdolność zakażenia jajników niosek, co powoduje przedostawanie się bakterii do jaj, podczas gdy inne serotypy zwykle pozostają w kale i zanieczyszczają powierzchnie skorupki jaj. *S. Enteritidis* w zakażonych stadach hodowlanych, poprzez jaja, zakaża pisklęta brojlerów. Zatem w przypadku *S. Enteritidis* obserwowane jest zarówno pionowe, jak i poziome szerzenie się zakażeń pałeczkami *Salmonella* w stadach drobiu. W przypadku zakażeń poziomych można mówić o drodze bezpośredniej (z osobnika na osobnika) i pośredniej (ze środowiska).szerzenia się zakażenia.

W Rzeczypospolitej Polskiej stada hodowlane i rzeźne drobiu oraz stada towarowe monitorowano w kierunku gatunkowo specyficznych i niespecyficznych *Salmonelli* od lipca 1999 r., zgodnie z instrukcjami Głównego Lekarza Weterynarii opracowanymi na podstawie dyrektywy Rady 92/117/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. dotyczącej środków ochrony przed określonymi chorobami odzwierzęcymi i odzwierzęcymi czynnikami chorobotwórczymi u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego, w celu zapobieżenia zakażeniom i zatruciom przenoszonym przez żywność (Dz. Urz. WE L 62 z 15.3.1993, str. 38, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 14, str. 40, z późn. zm.):

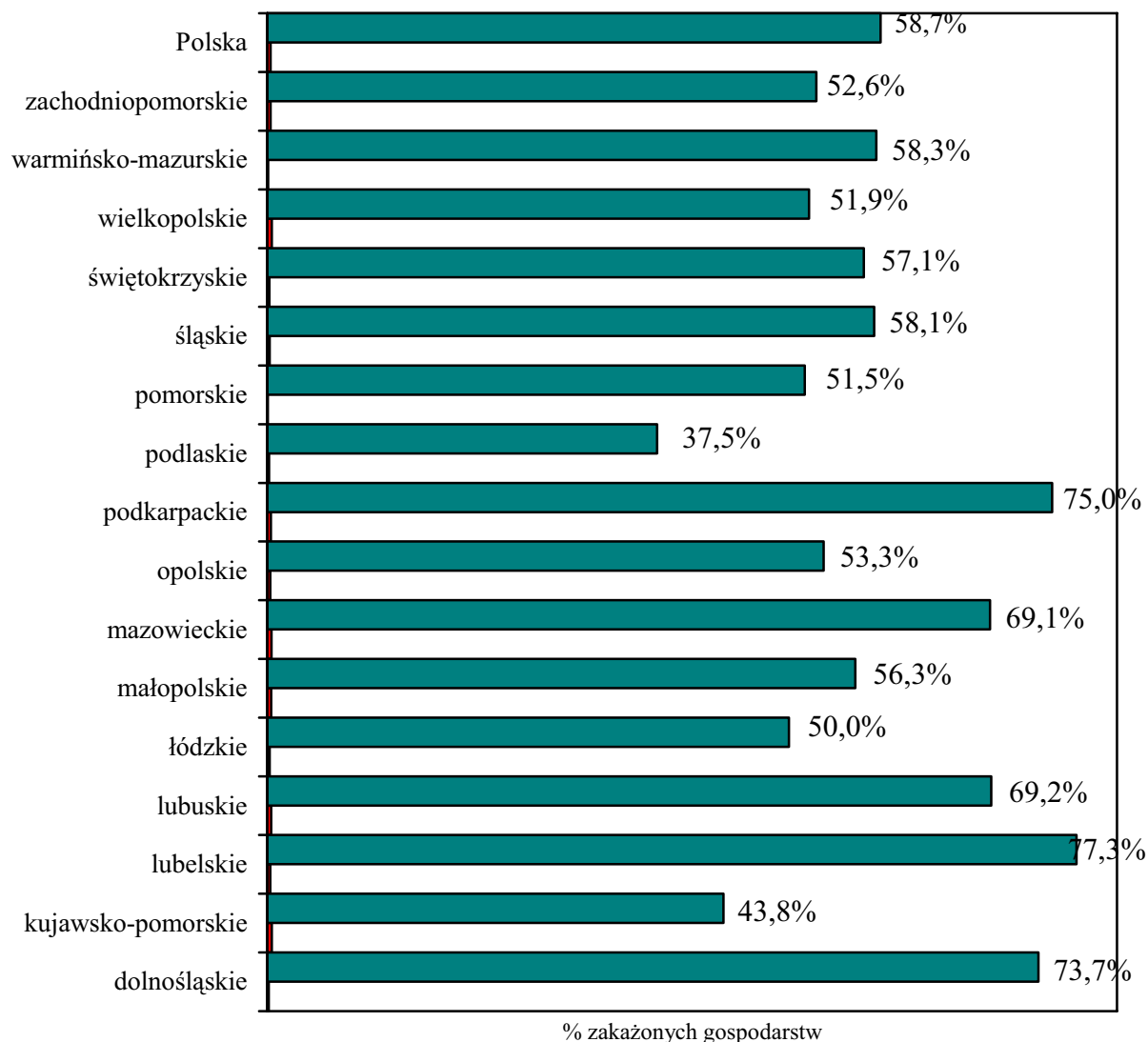
- 1) IW.z. II D/Sal-1/99;
- 2) IW.z. II D/Sal-2/99;
- 3) IW.z. II D/Sal-3/99.

Badania kontrolne prowadzono na koszt właścicieli stad. Stada zakażone lub podejrzane o zakażenie podlegały ubojowi zgodnie z zasadami określonymi w dyrektywie Rady 71/118/EWG z dnia 15 lutego 1971 r. w sprawie problemów zdrowotnych wpływających na handel świeżym mięsem drobiowym (Dz. Urz. WE L 55

z 8.3.1971, str. 23 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 1, str. 209, z późn. zm.).

W okresie od 1 października 2005 r. do 30 września 2006 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzono badania podstawowe dotyczące występowania pałeczek *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku *Gallus gallus*, zgodnie z decyzją Komisji nr 2005/636/WE z dnia 1 września 2005 r. *dotyczącą badania podstawowego nad występowaniem Salmonella w stadach brojlerów gatunku Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L z 03.09.2005, str. 14). Do badania pobrano próbki w 383 gospodarstwach utrzymujących powyżej 5000 brojlerów. Odsetek stad brojlerów zakażonych pałeczkami *Salmonella* wyniósł 58,7% i wahał się w poszczególnych województwach od 37,5% (woj. podlaskie) do 77,3% (woj. lubelskie).

Tabela 1. Częstotliwość występowania zakażeń pałeczkami *Salmonella* w stadach brojlerów w poszczególnych województwach

Wyższy odsetek zakażeń odnotowano w gospodarstwach o dużej liczebności brojlerów, co przedstawia poniższa tabela.

Tab. 2.

Liczba sztuk drobiu w gospodarstwie	Liczba gospodarstw zbadanych	% gospodarstw zakażonych
5000-9999	27	29,6%
10000-49999	238	55,5%
50000-99999	55	80%
>100000	63	65,1%

6. Opis programu:

Cel wspólnotowy został określony w art. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 646/2007 z dnia 12 czerwca 2007 r. wykonującego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonella enteritidis* i *Salmonella typhimurium* u brojlerów i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1091/2005 (Dz. U. UE. L 151 z 13.06.2007, str. 21), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 646/2007”.

Rozporządzenie to wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów pałeczek *Salmonella*:

- *Salmonella* Enteritidis,
- *Salmonella* Typhimurium.

Cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad brojlerów gatunku *Gallus gallus* w przypadku ograniczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej stad brojlerów z wynikiem dodatnim badania na obecność *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium* do 1% lub poniżej tej wartości. Cel powinien zostać osiągnięty do dnia 31 grudnia 2011 r., natomiast realizacja programu powinna się rozpocząć od 1 stycznia 2009 r.

Zgodnie z załącznikiem II rozdział E ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. U. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, od dnia 1 stycznia 2011 r. świeże mięso drobiowe pochodzące od drobiu wymienionego w załączniku I do rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeśli nie zostanie spełnione kryterium „brak pałeczek *Salmonella* w 25 g”.

Stosownie do art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003, program nie ma zastosowania przy produkcji mięsa pochodzącego z brojlerów kurzych przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej lub na użytek własny.

Pobieranie próbek w ramach programu w ciągu trzech tygodni przed przemieszczeniem brojlerów do rzeźni należy do obowiązków hodowcy. Wyniki badań muszą być dostępne przed przemieszczeniem ptaków do rzeźni i umieszczone w

urzędowym świadectwie zdrowia ptaków kierowanych do uboju. Koszty pobrania, transportu oraz analizy próbek pobranych z inicjatywy hodowcy ponosi hodowca.

Procedura pobierania próbek została określona w ust. 2 załącznika do rozporządzenia nr 646/2007.

Właściwy miejscowo powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy. Wykrycie serotypów *Salmonella* objętych programem lub stwierdzenie efektu hamującego mnożenie się bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy należy niezwłocznie zgłosić właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii. Zgłoszenia dokonuje hodowca lub zatwierdzone laboratorium przeprowadzające badania laboratoryjne próbek.

W przypadku gospodarstwa utrzymującego kilka stad brojlerów, powiatowy lekarz weterynarii może udzielić odstępstwa od obowiązku pobierania próbek we wszystkich stadach w tym gospodarstwie. Zasady przyznawania takiego odstępstwa zostały określone w ust. 1 lit. c załącznika do rozporządzenia nr 646/2007.

Dodatkowo w każdym roku realizacji programu, w co najmniej jednym stadzie brojlerów w 10% gospodarstw liczących powyżej 5000 sztuk brojlerów przeprowadzane jest urzędowe pobranie próbek. Urzędowe pobranie próbek jest przeprowadzane w oparciu o analizę ryzyka, jak również w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka potrzeba.

Urzędowe pobranie próbek może zastąpić jedno pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy hodowcy.

W przypadku pobierania próbek urzędowych w związku z podejrzeniem zakażenia *Salmonellą* lub w innych sytuacjach, gdy zachodzi taka potrzeba, powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki aż do momentu, gdy wyniki badań wykażą, że w stadzie nie były stosowane środki przeciwdrobnoustrojowe.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, określone salmonelozy drobiu, w tym wywołane przez *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium* są zaliczane do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji. Na podstawie art. 57a ww. ustawy, opracowany przez Głównego Lekarza Weterynarii „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów pałeczek *Salmonelli* w stadach brojlerówu gatunku kura (*Gallus gallus*)”, po przyjęciu w drodze uchwały przez Radę Ministrów, zatwierdza Komisja Europejska. Rada Ministrów wprowadza w drodze rozporządzenia

zatwierdzony przez Komisję Europejską program, którego realizację nadzoruje Główny Lekarz Weterynarii.

Program będzie realizowany na całym terytorium państwa. Środki budżetowe będą przeznaczone na finansowanie badań urzędowych stad brojlerów oraz badań skuteczności przeprowadzonego oczyszczania i odkażania.

Diagnostyka i metody badań diagnostycznych

W systemie diagnostyki laboratoryjnej działa 16 Zakładów Higieny Weterynaryjnej, po jednym w każdym województwie. Są to laboratoria państwowe, działające zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. ZHW stanowią jednostki organizacyjne, podlegających wojewodom, wojewódzkich inspektoratów weterynarii. Wykaz zatwierdzonych laboratoriów wykonujących badania próbek pobranych w ramach programu został określony w „Krajowym programie zwalczania *Salmonelli* w stadach brojlerów gatunku *Gallus gallus* na lata 2009-1011”.

Laboratorium referencyjnym do badań w kierunku pałeczek *Salmonella*, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 251, poz. 2513), jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Częstotliwość i sposób, jak również procedura pobierania próbek w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), są określone w ust. 1 i 2 załącznika do rozporządzenia nr 646/2007.

Natomiast metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* są określone w pkt 3.2-3.4 tego rozporządzenia.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: rok 2009

Kontrola

- Zwalczanie
- Testy
- Kontrola lub nadzór
- Inne środki: obróbka cieplna paszy

4.1.1. Szczegółowe zasady postępowania

4.1.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem, próbek pobranych w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) z inicjatywy hodowcy w okresie trzech tygodni przed przemieszczeniem ptaków do rzeźni, stosuje się przepisy art. 42 ust. 1-5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Lekarz weterynarii opiekujący się stadem jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Posiadacz zwierząt jest obowiązany do:

- 7) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta);
- 8) pozostawienia ptaków w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 9) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc, w których znajdują się ptaki podejrzane o zakażenie pałeczkami *Salmonella* objętych programem lub ich zwłoki;
- 10) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa, zwłok ptaków, paszy, ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków;
- 11) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej ptaków do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 12) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

4.1.1.2. W przypadku o którym mowa w ust. 4.1.1.1., powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym przeprowadza badanie paszy i wody w celu ustalenia źródła zakażenia stada *pałeczkami* *Salmonella*;
- 2) pobiera próbki do badań diagnostycznych we wszystkich stadach w gospodarstwie, zgodnie z ust. 2 załącznika do rozporządzenia nr 646/2007;
- 3) nakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
  - a) odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie, w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach, w których jest on utrzymywany,
  - b) zastosowanie właściwych środków odkażających przed wejściami i wyjściami z kurników, jak również wjazdami i wyjazdami z terenu gospodarstwa.
- 4) zakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
  - stosowania produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella* w stadzie;
  - wywożenia z gospodarstwa mięsa, zwłok ptaków, paszy, odchodów i ściółki pochodzącej od drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków, bez jego zgody;
  - przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa, do czasu uzyskania wyniku badań laboratoryjnych urzędowo pobranych próbek.

W odniesieniu do osób pracujących w gospodarstwie zaleca się przeprowadzenie badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*.

4.1.1.3. Środki, o których mowa w ust. 4.1.1.2. są stosowane do czasu wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie brojlerów zakażenia w odniesieniu do celu wspólnotowego.

W przypadku potwierdzenia zakażenia w odniesieniu do celu wspólnotowego, powiatowy lekarz weterynarii stosuje środki, o których mowa w pkt 4.1.1.2. programu. Powiatowy lekarz weterynarii może wyrazić zgodę na przemieszczanie ptaków ze stada zakażonego w odniesieniu do celu wspólnotowego, wyłącznie do rzeźni w celu dokonania uboju.

4.1.1.4. Wykrycie serotypów *Salmonella* objętych programem lub stwierdzenia efektu hamującego mnożenie się bakterii, w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy albo przez powiatowego lekarza weterynarii, powinno być bezzwłocznie zgłaszane przez

zatwierdzone laboratorium właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii dla miejsca prowadzenia gospodarstwa.

W sytuacji, gdy wykryty został efekt hamujący mnożenie się bakterii lub zastosowane zostały środki przeciwdrobnoustrojowe w stadzie, zgodnie z ust. 2 załącznika do rozporządzenia nr 646/2007, hodowca ponosi opłaty za wykonanie następujących czynności urzędowych:

- pobieranie próbek urzędowych
- pobieranie próbek do badań skuteczności odkażania.

Wysokość opłat określono w przepisach odrębnych.

Stado brojlerów uważane jest za zakażone w odniesieniu do celu wspólnotowego, gdy:

- w stadzie wykryto obecność serotypów *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium (innych, niż serotypy szczepionkowe), zgodnie z ust. 4.1. załącznika do rozporządzenia nr 646/2007; lub
- wykryty został efekt hamujący mnożenie się bakterii lub zastosowane zostały środki przeciwdrobnoustrojowe w stadzie, zgodnie z ust. 2 załącznika do rozporządzenia nr 646/2007.

4.1.1.5. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia natychmiast państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.1.1.6. Zasady stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych oraz przeprowadzenia szczepień określają przepisy rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. U. UE L 212, 2/08/2006 str. 3).

4.1.1.7. Środki, o którym mowa w punktach 4.1.1.1 – 4.1.1.8 są stosowane bez naruszenia środków wskazanych w rozdziale E załącznika II rozporządzenia nr 2160/2003.

4.1.2. Odszkodowania dla posiadaczy zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w trakcie realizacji programu – nie dotyczy.

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizacji programu

Zgodnie z art. 57a ust. 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu oraz informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji.

4.3 Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których będzie realizowany program

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4.4. Działania wdrożone programem

4.4.1. Akty prawne stanowiące podstawę do rejestracji gospodarstw

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Rejestr ten zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) weterynaryjny numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany;
- 3) określenie rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 4) informacje o decyzjach administracyjnych wydanych w stosunku do podmiotu,
- 5) datę wpisu i wykreślenia z rejestru,

6) miejsce prowadzenia działalności.

Sposób prowadzenia rejestru przez powiatowego lekarza weterynarii określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (Dz. U. Nr 134, poz. 946).

Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii rejestruje podmioty prowadzące produkcję podstawową. Obowiązek ten wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 853/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z dn. 30.4.2004 r., str. 55, z późn. zm.) oraz z ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.).

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane do spełnienia wymagań weterynaryjnych z zakresu lokalizacji prowadzonej działalności, jak również przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy określone są w rozporządzeniach wydanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa i obejmują, między innymi, kwestie:

- 9) stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej;
- 10) lokalizacji i wyposażenia gospodarstw oraz miejsc gromadzenia zwierząt, jak również innych miejsc utrzymywania zwierząt;
- 11) pochodzenia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej, w tym sposób prowadzenia rejestrów tych zwierząt;
- 12) kwalifikacji osób wykonujących określone czynności w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej oraz zakresu tych czynności;
- 13) sposobu postępowania z niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego wytwarzanymi w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 14) świadectw zdrowia lub innych dokumentów, w które zaopatruje się zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego wytwarzane przy prowadzeniu tej działalności;
- 15) sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania;

16) środków transportu i warunków transportu zwierząt lub niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia.

4.4.2. Akty prawne stanowiące podstawę do identyfikacji zwierząt - nie dotyczy.

4.4.3 Akty prawne stanowiące podstawy do powiadomienia o chorobie

Zakład Higieny Weterynaryjnej, w którym uzyskano dodatni wynik badania w kierunku *S. Enteritidis* lub *S. Typhimurium* powiadamia natychmiast powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla miejsca pochodzenia próbki. Krajowe Laboratorium Referencyjne Państwowego Instytutu Weterynaryjnego-Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach powiadamia właściwego powiatowego lekarza weterynarii o każdym uzyskanym dodatnim wyniku badania. Zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, salmonelloza jako choroba odzwierzęca i jej czynniki chorobotwórcze podlegają obowiązkowi monitorowania. Określone salmonellozy drobiu w tym wywoływane przez *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium podlegają obowiązkowi rejestracji. Na podstawie art. 51 wyżej wymienionej ustawy oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (Dz. U. Nr 242, poz. 2045), podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, zakłady higieny weterynaryjnej i inne laboratoria przekazują właściwemu terytorialnie powiatowemu lekarzowi weterynarii comiesięczne informacje o chorobach zakaźnych podlegających obowiązkowi rejestracji, o chorobach odzwierzęcych i ich czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania oraz o wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Powyższe informacje, powiatowi lekarze weterynarii przekazują wojewódzkim lekarzom weterynarii, a wojewódzcy lekarze weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym te informacje zostały zebrane.

4.4.4 Regulacje w zakresie działań podejmowanych w przypadku uzyskania dodatnich wyników badań:

Zostały określone w programie.

4.4.5 Akty prawne stanowiące podstawę do kwalifikacji zwierząt i stad - nie dotyczy

4.4.6 Procedury kontrolne, a w szczególności zasady przemieszczania się zwierząt narażonych na kontakt lub zakażenie daną chorobą oraz regularne inspekcje gospodarstw lub obszarów, których to dotyczy- nie dotyczy

4.4.7 Regulacje w zakresie kontroli choroby, w tym testy i szczepienia:

18) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842);

19) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625 z późn. zm.);

20) Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045);

21) Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. Nr 17, poz. 127 z późn. zm.);

22) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533 z późn. zm.);

23) Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65 poz. 437 z późn. zm.);

24) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. Nr 126, poz. 1384 z późn. zm.);

25) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 maja 2007 r. w sprawie wykazu laboratoriów upoważnionych do prowadzenia badań pasz oraz pasz leczniczych w ramach kontroli urzędowej (Dz. U. Nr 98, poz. 653);

26) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 251, poz. 2513);

- 27) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2006 r. w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 73, poz. 516);
- 28) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych (Dz. U. Nr 83, poz. 575);
- 29) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. Nr 219, poz. 2225 z późn. zm.);
- 30) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania rzeczoznawców, ich kwalifikacji i wysokości przysługującego im wynagrodzenia oraz dokonywania przez nich szacowania (Dz. U. Nr 89, poz. 591);
- 31) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1893);
- 32) Rozporządzenie Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania [salmonelli](#) i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.);
- 33) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 646/2007 z dnia 12 czerwca 2007 r. wykonującego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonella enteritidis* i *Salmonella typhimurium* u brojlerów i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1091/2005 (Dz. U. UE. L 151 z 13.06.2007, str. 21);
- 34) Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1177/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w

ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 2.8.2006, str. 3).

4.4.8 Akt prawny stanowiący podstawę uzyskania odszkodowania za zwierzęta poddane ubojowi lub zabite:

- a. nie dotyczy

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli brojlerów oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiem oraz mięsem drobiowym będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu wewnątrz Wspólnoty oraz eksportu drobiu do państw trzecich. Zgodnie z załącznikiem II rozdziału E rozporządzenia nr 2160/2003, od dnia 1 stycznia 2011 r. świeże mięso drobiowe pochodzące od drobiu wymienionego w załączniku I do rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeśli nie zostanie spełnione kryterium „brak pałeczek *Salmonella* w 25 g”.

Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad, zwiększy konkurencyjność polskiego drobiu i mięsa drobiowego na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich.

Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą, a mięso drobiowe oraz jaja konsumpcyjne są głównym źródłem zachorowań u ludzi. Stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tych chorób.

Szacowane koszty realizacji programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) w roku 2009 wynoszą 3 029 400 zł.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2009.

6. Sytuacja epizootyczna

6.1. Dane o rozwoju choroby⁵

Rok: **2004**

San na dzień: 31.12.2004 r. (wyniki badań dobrowolnych i urzędowych)

Gatunek: ***Gallus gallus***

Choroba/zakażenie^(a): ***Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium**

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbada-nych stad ^(d)	Liczba stad z dodatnim wynikiem ^(e) badań	Liczba stad zlikwidowa-nych ^(e)		Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)	Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)	
								(a3)	(a4)		(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Rzeczpospo- lita Polska							(a1)+(a2)+(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Ogółem	Stada kur niosek					21674	1703	0	0	0	0	0	0	0

(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

⁵ Dane dotyczące salmonellozy (salmonella odzwierzęca, *Salmonella pullorum*, *Salmonella gallinarum*, *Salmonella gallisepticum*, choroby mętwikowej i jej czynników chorobotwórczych.

Rok: 2005

San na dzień: 31.12.2005 r. (wyniki badań dobrowolnych i urzędowych)

Gatunek: **Gallus gallus**

Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Liczebność zbada-nych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(a) badań		Liczba stad zlikwidowa-nych ^(e)		Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)	Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetworstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)	
						(a1)	(a2)	(a3)	(a4)		(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Polska														
Ogółem	Stada brojlerów kurzych				20073	537	56	0	0	0	0	0	0	0

^(a) Dla salmonelli odzwierzczej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

^(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

Rok: 2006

Stan na dzień: 31.12.2006 r. (wyniki badań dobrowolnych i urzędowych)

Gatunek: **Gallus gallus**

Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(a)		Liczba stad zlikwidowanych ^(a)	Łączna liczba zwierząt ubitych lub zabitych ^(a)	Ilość zniszczonych jaj (liczba lub kg) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba lub kg) ^(a)	
							(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Polska							(a1)	(a2)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Ogółem	Stada brojlerów kurzych	14 000				21534*	714	74	0	0	0	0	0	0

^(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek.

^(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

*niektóre stada mogły zostać zbadane więcej, niż jeden raz, większa liczba zbadanych stad, niż stad wykazanych w tabeli „łączna liczba stad” wynika z faktu, że w ciągu roku w gospodarstwie jest kilka cykli produkcyjnych brojlerów

7. Cele

7.1. Cele testów

7.1.1. Cele testowania stad⁶

Rok: 2009

Stan na dzień: 31.12.2006 r.

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): **Salmonella Enteritidis; S. Typhimurium**

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Przewidywana liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(a)	Przewidywana liczba stad do likwidacji ^(e)		Łączna przewidywana liczba zwierząt do ubicia lub zabicia ^(a)	Przewidywana ilość jaj do zniszczenia ^(a) (liczba lub kg)		Przewidywana ilość jaj skierowana do przetwórstwa (liczba lub kg) ^(a)
							(a4)	(a3)		(a4)	(a3)	
Polska						(a1)	(a2)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Ogółem	Stada brojlerów kurzych	13 000	310 000 000	13 000	310 000 000	2800	400			0	0	0

^(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella Enteritidis*, (a2) dla *Salmonella Typhimurium*, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella Enteritidis* lub *Salmonella Typhimurium*.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek.

^(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, próba pozytywna powinna być brana pod uwagę tylko raz.

⁶ Dane dotyczące salmonellozy (salmonella odzwierzęca), *Salmonella pullorum*, *Salmonella gallinarum*, *Salmonella gallisepticum*, choroby metwiskowej i jej czynników chorobotwórczych.

8. Szczegółowa analiza kosztów programu⁷

Koszty	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Suma ogółem* (w złotych)	Suma ogółem** (w euro)**	Finansowanie wspólnotowe
1. Testy						
1.1. Koszt analiz	Bakteriologia ISO 6579(2002)	4500 próbek	100	450 000	125 000	tak
1.2. Koszt próbek	Materiały + pobranie	4500 próbek	10	45 000	12 500	tak
1.3. Koszt dojazdu	Dojazd do fermy + dowóz próbek do laboratorium	4500 próbek	160	720 000	200 000	tak
2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje					
2.1. Zakup szczepionki	-	-	-	-	-	-
2.2. Koszt dystrybucji	-	-	-	-	-	-
2.3. Koszt podania	-	-	-	-	-	-
2.4. Koszt kontroli	-	-	-	-	-	-
3. Ubój	Program nie					

7

Nie wlicza się kosztów stałych. Wszystkie wartości są podane bez VAT.

	przewiduje						
3.1. Odszkodowanie za zwierzęta i jaja	Odszkodowanie za stado pomniejszone o wartość ptaków kierowanych do uboju	-	-	-	-	-	-
3.2. Koszt transportu ptaków do rzeźni		-	-	-	-	-	-
3.3 Koszt załadunku stad ptaków		-	-	-	-	-	-
3.4. Strata w przypadku uboju		-	-	-	-	-	-
3.5. Koszt wypłaty wynagrodzeń rzeczoznawcom wyceniającym likwidowane stada		-	-	-	-	-	-
4. Czyszczenie i odkażanie ^{***}							
4.1. Koszt badania skuteczności odkażania	Badanie bakteriologiczne 4 puli próbek	3200 stad	400	1 280 000	355 556	1 280 000	355 556 tak
4.2. Koszt dojazdu	Do fermy i do laboratorium	3200 stad	160	512 000	142 222	512 000	142 222 tak
4.3. Koszt pobrania próbek do badań skuteczności odkażania	Pobranie próbek	3200 stad	7	22 400	6 222	22 400	6 222 tak

5. Wynagrodzenia (pracownicy zatrudnieni wyłącznie w celu realizacji programu)	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-
7. Inne koszty	-	-	-	-	-	-
OGÓŁEM				3 029 400	841 500	

* Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2009

** Koszt programu obliczono wg kursu średniego euro z dnia 18 lutego 2008 r., ogłoszonego przez NBP, który wynosił 3,6 zł

*** Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywana zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez właściciela.

UZASADNIENIE

Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Krajowych programów zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*), stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) na rok 2009 stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 57 a ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, z późn. zm.). Stosownie do tego przepisu Rada Ministrów przyjmuje w drodze uchwały, krajowy program zwalczania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, opracowany przez Głównego Lekarza Weterynarii. Po przyjęciu programów przez Radę Ministrów, Główny Lekarz Weterynarii przekazuje je do 30 kwietnia do Komisji Europejskiej wraz z wnioskiem o ich zatwierdzenie.

Po zrealizowaniu programów, kwota współfinansowania przez Unię Europejską, będzie wyliczona zgodnie z decyzją Rady 90/424/EWG z dnia 22 czerwca 1990 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii (Dz. Urz. WE L 224 z 18.8.1990, str. 19, z późn. zm.; Dz. Urz. UE polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t.10, str. 128, z późn. zm.) i zatwierdzona przez Komisję Europejską. Wysokość refundacji może wynosić do 50% kosztów kwalifikowanych. Wypłata środków przez Komisję Europejską nastąpi w następnym roku po zakończeniu realizacji programów.

Załączniki do projektów uchwały stanowią trzy opracowane przez Głównego Lekarza Weterynarii programy tj.:

- Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*);
- Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*);
- Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*).

Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) na rok 2008 realizowany jest w stadach hodowlanych gatunku kura liczących przynajmniej 250 ptaków, od których pozyskujemy jaja przeznaczone do wylęgu, a więc w celu pozyskania piskląt do dalszego chowu (w zależności od kierunku użytkowego kur, nieśnych lub mięsnych) oraz w zakładach wylęgu drobiu i obejmuje zwalczanie *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Virchow.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz zmieniającego rozporządzenie 2160/2003

(Dz. Urz. UE L 170 z 1.7.2005, str. 12) celem wspólnotowym w przypadku stad hodowlanych jest ograniczenie, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do dnia 31 grudnia 2009 r., maksymalnej wartości procentowej dorosłych stad hodowlanych z dodatnim wynikiem badania w kierunku tych *Salmonelli* do 1 % lub mniej.

Wyżej wymieniony Program został opracowany w oparciu o część A - E załącznika II do rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. WE L 325 z 12.12.2003, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 4, str. 328, z późn. zm.) oraz o rozporządzenie Komisji Nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażające rozporządzenie (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniające rozporządzenie 2160/2003.

Mając na uwadze możliwość zrefinansowania przez Unię Europejską środków finansowych wydatkowanych na realizację programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*), Program został opracowany zgodnie z decyzją Komisji 2004/450/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającą standardowe wymagania w odniesieniu do treści wniosków o finansowanie przez Wspólnotę programów zwalczania, monitoringu i kontroli chorób zwierzęcych (Dz. Urz. UE Nr L 155 z 30.04.2004 r., str. 95).

Program na rok 2009 jest trzecim z trzech etapów realizowanego Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*) na lata 2007-2009, zatem stanowi kontynuację programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*), którego realizacja na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęła się w 2007 roku.

Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na rok 2009 dotyczy zwalczania *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) utrzymywanych w celu pozyskania jaj konsumpcyjnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 2160/2003 z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność, a także rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstotliwości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1003/2005 (Dz. Urz. UE L 211 z 1.8.2006, str. 4). W przypadku stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, cel wspólnotowy ograniczenia występowania *Salmonelli* zostanie osiągnięty, gdy w pierwszym roku realizacji programu liczba stad niosek z dodatnim wynikiem badania zmniejszy się o co najmniej 40 %, a w następnych latach odpowiednio o

wartość procentową określoną w art. 1 ust. 1 lit. a rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005, albo gdy docelowo odsetek stad z dodatnim wynikiem badań zostanie zredukowany do 2 % lub mniej.

Program został opracowany w oparciu o część A - E załącznika II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 2160/2003 z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność oraz o rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005.

Mając na uwadze możliwość zrefinansowania przez Unię Europejską środków finansowych wydatkowanych na realizację programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), Program został opracowany zgodnie z decyzją Komisji 2004/450/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającą standardowe wymagania w odniesieniu do treści wniosków o finansowanie przez Wspólnotę programów zwalczania, monitoringu i kontroli chorób zwierzęcych i zawiera szczegółowe zasady postępowania przy zwalczaniu *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium* w stadach kur niosek.

Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) na rok 2009 dotyczy zwalczania *Salmonella Enteritidis* i *Salmonella Typhimurium* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) utrzymywanych w celu pozyskania mięsa.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w części A załącznika II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2160/2003 z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność w programie określono w szczególności:

- 1) cel programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*);
- 2) obszar geograficzny, na którym będzie realizowany program;
- 3) występowanie serotypów *Salmonelli* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*);
- 5) środki podjęte w odniesieniu do brojlerów, u których wykryto serotyp *Salmonelli*;
- 6) ustawodawstwo krajowe właściwe przy wykonaniu programu;
- 7) opis kosztów.

Cel wspólnotowy został określony w art. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 646/2007 z dnia 12 czerwca 2007 r. wykonującego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonella enteritidis* i *Salmonella typhimurium* u brojlerów i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1091/2005 (Dz. U. UE. L 151 z 13.06.2007, str. 21).

Rozporządzenie to wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów pałeczek *Salmonella*:

- *Salmonella* Enteritidis,
- *Salmonella* Typhimurium.

Cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad brojlerów gatunku *Gallus gallus* w przypadku ograniczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej stad brojlerów z wynikiem dodatnim badania na obecność *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium* do 1% lub poniżej tej wartości.

Program nie przewiduje odszkodowania dla posiadaczy zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w trakcie realizacji programu.

Mając na uwadze możliwość zrefinansowania przez Unię Europejską środków finansowych wydatkowanych na realizację programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*), Program został opracowany zgodnie z decyzją Komisji 2004/450/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającą standardowe wymagania w odniesieniu do treści wniosków o finansowanie przez Wspólnotę programów zwalczania, monitoringu i kontroli chorób zwierzęcych.

Zgodnie z załącznikiem II rozdział E ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność, od dnia 1 stycznia 2011 r. świeże mięso drobiowe pochodzące od drobiu wymienionego w załączniku I do rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeśli nie zostanie spełnione kryterium „brak pałeczek *Salmonella* w 25 g”.

Stosownie do art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003, program nie ma zastosowania przy produkcji mięsa pochodzącego z brojlerów kurzych przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej lub na użytek własny.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt uchwały zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projektowana uchwała obejmuje zakresem regulacji organy Inspekcji Weterynaryjnej. Jednakże po zatwierdzeniu projektu przez Komisję Europejską, stosownie do art. 57a ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, programy powinny zostać wprowadzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozporządzeniem Rady Ministrów. Wejście w życie Programów będzie miało wpływ na producentów rolnych zajmujących się chowem, hodowlą drobiu, na rzeźnię, zakłady przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego oraz inne podmioty związane z sektorem drobiarskim.

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych

Wejście w życie uchwały Rady Ministrów nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa, nie mniej jednak wprowadzenie programów w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, zgodnie z art. 57a ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, po ich zatwierdzeniu przez Komisję Europejską spowoduje określone skutki finansowe. Państwo wnioskujące zobowiązane jest bowiem do zabezpieczenia środków finansowych na realizację programów corocznie w ustawie budżetowej. Wydatkowane w trakcie realizacji Programów środki finansowe pochodzą będą z rezerwy celowej na zwalczanie chorób zakaźnej zwierząt, w tym na finansowanie programów zwalczania, badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej.

Szacowane koszty poszczególnych programów w roku 2009 wynoszą odpowiednio:

- 1) 15 299 924 zł – w przypadku zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku kura (*Gallus gallus*);
- 2) 63 125 160 zł - w przypadku zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*);
- 3) 3 029 400 zł. - w przypadku zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*).

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2009.

3. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Wejście w życie uchwały nie będzie miało wpływu na rynek pracy. Także jego realizacja, po wprowadzeniu Programów w życie rozporządzeniem Rady Ministrów, nie będzie wymagać zatrudnienia dodatkowych pracowników w powiatowych i wojewódzkich inspektoratach weterynarii oraz w Głównym Inspektoracie Weterynarii. Pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku pałeczek *Salmonella* będą wykonywać lekarze urzędowi

lub lekarze wolnej praktyki, którzy dotąd sprawowali opiekę lekarsko-weterynaryjną nad gospodarstwami utrzymującymi drób.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Wejście w życie projektowanej uchwały nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Należy jednak nadmienić, że wprowadzenie Programów w życie rozporządzeniem Rady Ministrów, będzie miało wpływ na poprawę sytuacji epizootycznej drobiu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Celem programów jest bowiem redukcja poziomu zakażeń stad hodowlanych, stad niosek oraz stad brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*) pałeczkami *Salmonella*. Redukcja poziomu zakażeń wpłynie pozytywnie na możliwości handlu drobiem pochodzącym ze stad hodowlanych, jajami konsumpcyjnymi oraz mięsem drobiowym, a co za tym idzie zwiększy konkurencyjność polskich hodowców na rynku Unii Europejskiej i na świecie. Ponadto ze względu na to, że mięso drobiowe oraz jaja, pochodzące ze stad zakażonych mogą być źródłem zatruc pokarmowych u ludzi, realizacja programu ograniczy liczbę zatruc, a co za tym idzie, zredukuje koszty leczenia wydatkowane z budżetu państwa.

5. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie uchwały nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionów. Wprowadzenie w życie Programów będzie miało pośrednio pozytywny wpływ na sytuację i rozwój regionów.

6. Konsultacje społeczne

Projekt uchwały zostanie skonsultowany z organizacjami społecznymi i związkami branżowymi, w szczególności z Krajową Radą Izb Rolniczych, Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Lekarzy Weterynarii Wolnej Praktyki „Medicus Veterinarius”, Krajową Izbą Producentów Drobiu i Pasz, a także z Krajową Izbą Lekarsko-Weterynaryjną oraz Państwowym Instytutem Weterynaryjnym - Państwowym Instytutem Badawczym w Puławach. Uwagi do projektu uchwały zgłosił Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy. Wszystkie uwagi zostały uwzględnione w projekcie uchwały.

Opracowano w Departamencie
Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii:

Akceptował:

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym: